

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.1.4>

METODOLOGIA PRZYGOTOWANIA PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI KULTURY FIZYCZNEJ DO DZIAŁALNOŚCI SPORTOWO-PATRIOTYCZNEJ

Olena Otravenko

kandydat nauk pedagogicznych,

docent Katedry Teorii i Metodyki Wychowania Fizycznego,

Institucji państwowej „Ługański Uniwersytet Narodowy imienia Tarasa Szewczenki” (Starobielsk, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-8308-5895

yelenot@gmail.com

Dmytro Pelypas

aspirant Katedry Teorii i Metodyki Wychowania Fizycznego,

Institucji państwowej „Ługański Uniwersytet Narodowy imienia Tarasa Szewczenki” (Starobielsk, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-1912-6418

qwerty221995@gmail.com

Adnotacja. W artykule omówiono podstawowe podejścia metodologiczne w przygotowaniu przyszłych nauczycieli kultury fizycznej do aktywności sportowo-patriotycznej w instytucjach ogólnego szkolnictwa średniego. Zaproponowaliśmy następujące podejścia metodologiczne: aksjologiczne, kreatywne, społeczno-kulturowe, interdyscyplinarne i systemowe. Podejście aksjologiczne przyczynia się do rozwoju cech wartościowych patrioty. Kreatywne podejście pomoże w twórczej pracy o charakterze sportowo-patriotycznym ze studentami instytucji ogólnego szkolnictwa średniego. Podejście społeczno-kulturowe nada znaczenie tolerancji i humanizmu w relacjach międzyludzkich; wypracuje szacunek dla innych kultur. Interdyscyplinarne nakreśliłoby pewną linię patriotycznego szkolenia, obejmując większość elementów edukacyjnych. Podejście systemowo-aktywizacyjne powinno być stosowane z poleganiem na dziedzictwie kulturowym Ukrainy, jej przystąpieniu do europejskiej przestrzeni kulturowej, wzbogaceniu kultury o najlepsze doświadczenia dóbr światowych. Badanie przyczyni się do wprowadzenia przez nauczycieli kultury fizycznej wychowania narodowo-patriotycznego, wojskowo-patriotycznego i sportowo-patriotycznego w instytucjach ogólnego szkolnictwa średniego.

Słowa kluczowe: przyszli nauczyciele kultury fizycznej, patriotyzm, metodologia, świadomość narodowa.

METHODOLOGY OF PREPARATION OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR SPORTS AND PATRIOTIC ACTIVITIES

Olena Otravenko

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of the Theory and Methods of the Physical Education

Luhansk Taras Shevchenko National University (Starobilsk, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-8308-5895

yelenot@gmail.com

Dmytro Pelypas

Postgraduate student of the Department of Theory and Methods of Physical Education

Luhansk Taras Shevchenko National University (Starobilsk, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-1912-6418

qwerty221995@gmail.com

Abstract. The article considers the main methodological approaches in the preparation of future physical education teachers for sports and patriotic activities in general secondary education. We have proposed the following methodological approaches: axiological, creative, sociocultural, interdisciplinary and system and activity. The axiological approach promotes the development of the axiological characteristics in patriots. The creative approach will help with creative work of sports and patriotic nature in applicants for general secondary education. The sociocultural approach will attach great importance to tolerance and humanism in interpersonal relationships and develop respect for other cultures. The interdisciplinary approach will outline a certain line of patriotic training, covering most of the educational components. The system and activity approach is applied based on the cultural heritage of Ukraine, its connection with the European cultural space, the enrichment of culture with best practices of the world heritage. The research will promote the implementation of national and patriotic, military and patriotic as well as sports and patriotic education in general secondary education by physical education teachers.

Key words: future teachers of physical culture, patriotism, methodology, national consciousness.

МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-ПАТРІОТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олена Отравенко

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (Старобільськ, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-8308-5895
yelenot@gmail.com

Дмитро Пелипась

аспірант кафедри теорії та методики фізичного виховання
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка» (Старобільськ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-1912-6418
qwerty221995@gmail.com

Анотація. У статті розглянуті основні методологічні підходи в підготовці майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти. Нами запропоновано такі методологічні підходи: аксіологічний, креативний, соціокультурний, міждисциплінарний та системно-діяльнісний. Аксіологічний підхід сприяє розвитку ціннісних характеристик патріота. Креативний підхід допоможе у творчій роботі спортивно-патріотичного характеру зі здобувачами загальної середньої освіти. Соціокультурний підхід надасть важливості толерантності та гуманізму в міжособистісних відносинах; випрацює повагу до інших культур. Міждисциплінарний окреслить певну лінію патріотичної підготовки, охоплюючи більшість освітніх компонентів. Системно-діяльнісний підхід має застосовуватися з опорою на культурну спадщину України, її приєднання до європейського загальнокультурного простору, збагачення культури передовим досвідом загальносвітового надбання. Дослідження сприятиме запровадженню вчителю фізичної культури національно-патріотичного, військово-патріотичного та спортивно-патріотичного виховання в заклади загальної середньої освіти.

Ключові слова: майбутні вчителі фізичної культури, патріотизм, методологія, національна свідомість.

Вступ. Зважаючи на перманентну складну суспільно-політичну ситуацію в Україні, ми наголошуємо на підвищенні національної свідомості молоді. Важливим важелем впливу на українську молодь є педагоги. Ми робимо акцент саме на готовності вчителів фізичної культури, які мають не тільки підтримувати здоров'я учнів, а й формувати морально-вольові якості, у комплексі яких будуть виховуватися патріотичні почуття. Методологія, теорія та практика досліджень в представленому питанні має розвиватися паралельно. Тому після обґрунтування педагогічних умов ми вважаємо доцільним визначити методологію підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності.

Готовність майбутніх учителів фізичної культури та патріотичний вишкіл молоді у своїх дослідженнях розглядали Е. Єрьоменко, С. Карасевич А. Леоненко, О. Отравенко, М. Тимчик та інші.

Методологією підготовки майбутніх педагогів займалися С. Сисоєва, Т. Кристопчук, О. Кривильова, О. Чернега, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Е. Стрига, методологічні дослідження яких ми розглянемо нижче.

Мета статті – теоретичне обґрунтування методологічних підходів підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Результати та їх обговорення. Теоретичний аналіз науково-педагогічних джерел зі спортивно-педагогічної тематики та практичного досвіду вчителів фізичної культури дав змогу виокремити педагогічні умови готовності майбутніх учителів до спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти та їх обґрунтування.

Зазначимо, що педагогічні умови, які були раніше опубліковані, мають стати базою для розв'язання проблем із пошуку методів, способів та мотивації для здобувачів вищої освіти до спортивно-патріотичної діяльності, стати потенціалом для майбутніх учителів фізичної культури до креативної роботи з спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Спортивно-патріотична діяльність має бути організованою та системною, тому, для більшої продуктивності, виникає потреба у визначенні методології дослідження.

Насамперед, більшість науковців методологію розуміють як загальну систему теоретичних знань, які виконують роль провідних принципів наукового пізнання, шляхів та засобів реалізації наукового дослідження. Як зазначають С. Сисоєва та Т. Кристопчук, особливість методологічних принципів полягає у визначенні наукових позицій, загальних для всіх галузей знання. Одночасно вони є теорією пізнання в конкретній галузі науки (Сисоєва & Кристопчук, 2013: 66).

Ми виділили декілька методологічних підходів, які підходять для нашого дослідження, а саме: аксіологічний, креативний, соціокультурний, міждисциплінарний та системно-діяльнісний.

На думку О. Кривильова та О. Чернега, аксіологічний підхід дає змогу визначити сукупність пріоритетних цінностей в освіті, вихованні й саморозвитку людини сучасного суспільства та спроектувати їх відображення в нормах та цілях майбутніх викладачів практичного навчання у процесі психолого-педагогічної підготовки (Кривильова & Чернега, 2019: 149). Сукупність цінностей має обов'язково включати в себе патріотизм та супроводжуючи його якості: гідність, честь, відповідальність, повагу тощо.

Важливість аксіологічного підходу у формуванні моделі сучасного вчителя зазначає Т. Калюжна. На думку вченої, аксіологічна освіта функціонує на основі концепції педагогічної аксіології, висуває принципове питання про значення категорії «ціннісна орієнтація», яка є своєрідним логічним центром не тільки проблематики педагогічної науки, але й особистісного розвитку професіонала. В цілому результати нашого дослідження переконують в тому, що ціннісні орієнтації – це смислоутворюючий компонент педагогічної системи. Це діалектична освіта як за структурою, так і за динамікою розвитку, що вказує на унікальний потенціал цієї категорії. Ціннісні орієнтації, будучи компонентом структури особистості, виконують регулюючу і направляючу функції, стимулюючу поведінку і діяльність людини. Порівняльний аналіз ціннісних орієнтацій з потребами, мотивами, установками в структурі особистості стверджує велику вагу ціннісної орієнтації, її здатність інтегрувати названі особистісні характеристики (Калюжна, 2012: 123). Погоджуючись з авторкою, вважаємо, що саме спонукання до формування ціннісних орієнтацій з опорою на патріотизм є метою спортивно-патріотичної діяльності майбутніх учителів фізичної культури, яка має мотивувати до дії та залучати до неї однодумців.

У свою чергу, С. Вітвицька наголошує на тому, що аксіологічний підхід у розв'язанні глобальних проблем вищої освіти передбачає передусім виховання гуманістичного типу особистості студента. Найважливішим критерієм гуманізації вищої освіти стають не стільки набуті знання, уміння та навички, скільки усвідомлення й прийняття кожним студентом гуманістичних ідеалів, прагнення до постійного самовдосконалення (Вітвицька, 2015). Комплекс життєво важливих цінностей має супроводжувати майбутніх учителів фізичної культури, які власним прикладом мають мотивувати молодь та надихати на вірність Батьківщині та відданість обраним демократичним цінностям.

Наше дослідження передбачає впровадження креативного підходу, що має на меті самостійну спортивно-патріотичну діяльність, уміння здобувачів вищої освіти виконувати творчі завдання з прищеплення патріотичного духу підростаючому поколінню шляхом планування та організації нестандартних спортивно-патріотичних заходів.

О. Антонова стверджує, що креативність – це універсальна риса особистості людини, яка передбачає визначення розуміння творчості. Науковець розуміє творчість як процес створення чогось нового, причому процес не запрограмований, непередбачуваний і раптовий. При цьому до уваги не береться цінність результату творчого акта і його новизна для великої групи людей, для суспільства або для людства. Головне, щоб результат був новим і значущим для самого «творця». Самостійне, оригінальне вирішення учнем задачі, котра вже має відповідь, може вважатися творчим актом, а його самого вже варто оцінювати як творчу особистість (Антонова, 2011: 14). Ми погоджуємося з дослідницею та вважаємо, що в процесі підготовки до спортивно-патріотичної діяльності майбутні вчителі фізичної культури мають право на помилки в процесі творчого пошуку, задля формування власного підходу та професійної компетентності не лише в процесі правильних творчих рішень, а й у процесі навчання на власних помилках.

Нам імпонує думка О. Шикарьової, яка визначає в своєму дослідженні креативний підхід як спрямованість освітнього процесу, здатність до розвитку творчих здібностей, які спрямовані на формування умінь самостійного бачення проблеми та умінь застосовувати їх у майбутній діяльності (Шикарьова, 2021: 134). Очевидно, що креативність та творчість у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичного виховання розвиває самостійність та сприяє формуванню особистісного потенціалу фахівця, його власне бачення проблеми та пошук її вирішення.

У дослідженнях О. Дубасенюка досвід навчання майбутніх учителів у контексті креативного підходу певним аспектам і способам креативної поведінки, моделювання творчих дій демонструє істотне зростання креативності як відкритості новому, чутливості до проблем, високу потребу у творчості. Таким чином, на основі аналізу наукових праць у досліджуваній сфері та практичного досвіду щодо розвитку креативності майбутніх учителів робимо висновок: креативність педагога має розглядатися як функція цілісної особистості, що зумовлена відповідними психолого-педагогічними умовами та високим рівнем сформованості її професійних та особистісних якостей (Дубасенюк, 2011: 28). Ми згодні з автором та зазначаємо, що творчість може бути одним із критеріїв високого рівня професійних якостей та володінням власними знаннями, які допомагають креативно підходити до роботи за фахом.

У праці українського дослідника А. Сологуба креативний підхід відрізняється такими аспектами: людина (учень) – творець, головна дійова особа та мета життєдіяльності закладу освіти; сприяти розвитку, вихованню та навчанню учня як необхідній умові самореалізації; дослідник – здобувач, перетворювач знань, «першовідкривач»; максимальний прояв мислення, мови, почуття, уваги та пам'яті (Сологуб, 2013: 36).

На креативності як початку творчої особистості зазначають С. Максименко та С. Яланська. Уже сам початок нової людини є нічим іншим, як результатом творчого акту опредметнення своєї нужди двома люблячими істотами. Вже сама по собі дана особистість є результатом і продуктом творчості. І нужда, втілена у ній, має величезний креативний потенціал, який виявляється в унікальності, гетерогенності, самоусвідомленні, самодостатності в цілому (Максименко & С. Яланська, 2021: 21).

У контексті нашого дослідження ми наголошуємо, що креативний підхід до підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності сприяє розвитку самостійності здобувача вищої освіти. Це, зі свого боку, підвищує рівень впевненості в собі та професійної майстерності.

Соціокультурний підхід. Дослідниця Е. Стрига зазначає, що соціокультурний підхід передбачає цілісний комплекс можливостей та засобів професійного середовища, де відбувається педагогічно-відповідна організація професійної освіти. Даний комплекс забезпечує вибір цінностей, життєвих смислів та форм і засобів самореалізації. Саме використання соціокультурного підходу спрямовує професійно-педагогічний процес на шанування загальнолюдських, національних та професійних цінностей. Е. Стрига також стверджує, що в процесі навчання у ЗВО засвоюються норми і правила поведінки педагога, національної та професійної культури як систем цінностей. Тут має місце ідентифікація особистості вчителя з ідеальним професійним образом, а власно педагогічна діяльність набуває ціннісного смислу (Стрига, 2009: 148).

На значущість мовного компонента в формуванні патріота наголошує О. Кучерук. Тому для соціокультурного підходу в освітній сфері характерними є принципи навчання, які спрямовують на формування культурного, духовно багатого, сповненого патріотизму носія мови, здатного здійснювати ефективне мовленнєве спілкування засобами української мови, шляхом вивчення мови у зв'язку з регіональною, національною, загальнолюдською культурою (Кучерук, 2014: 9).

Важливість вивчення та толерантного відношення до інших культур є запорукою громадянина, який вирізняється патріотичною позицією до своєї держави та повагою до інших. Авторка визначає важливість закладів вищої освіти, які є своєрідним середовищем для студентів, у якому вони мають можливість набутти соціокультурний досвід, виявити та самореалізувати свої потенційні можливості щодо взаємодії з представниками інших мов та культур. Водночас отримання студентами досвіду адаптування в соціокультурному середовищі відбувається завдяки штучно створеному соціокультурному простору іншомовної культури та суспільства (Шехавцова, 2009: 17).

Вплив соціокультурного підходу на формування толерантності роблять наголос О. Столяренко та Л. Вишивана. Соціокультурний підхід виступає стратегічним орієнтиром формування у молодій людини навиків толерантної міжособистісної взаємодії на основі гуманістичних принципів (Столяренко, 2017).

У реалізації соціокультурного підходу Н. Довгань звертає увагу на те, що вибудовуються поколінні практики у суспільстві: соціальні настанови, соціальні уявлення, цінності. Тобто показники усвідомленого знання поколінної культури, а саме норми і правила життя, яких дотримується покоління (Довгань, 2019 с. 179). Ми згодні з Н. Довгань та вважаємо, що формування поколінної культури повинно базуватися на патріотичних цінностях.

Підкреслимо, що соціокультурний підхід тісно переплітається з аксіологічним підходом та формує ціннісний комплекс, який спирається на національну культуру традиції та вірування українського народу. Вони, зі свого боку, будують фундамент патріота України з розумінням важливості свого коріння та предків для становлення як громадянина.

Відповідальне ставлення до навколишнього оточення, навчання з врахуванням національних особливостей та толерантне ставлення до світової культури має стати основою справжнього патріота, майбутнього вчителя, який мусить бути взірцем для підростаючого покоління.

Міждисциплінарний підхід. На думку В. Василькової, міждисциплінарний підхід представляє розвиток системи освіти як складний процес її взаємодії зі всіма соціальними системами, як взаємопроникнення нового зі всіх наукових і практичних сфер в освітню систему, що спонукає її до самоорганізації й саморозвитку. Міждисциплінарний аналіз тенденцій та закономірностей розвитку освіти як суспільного явища виводить дослідників на метатеоретичний рівень побудови моделей інноваційного процесу та їх концептуалізації в освіті. У процесі міждисциплінарного синтезу інноваційних теорій створюються нові системи знань, яким притаманні емерджентні властивості внаслідок синергетичного помноження пізнавальних та перетворюючих можливостей тих складових частин, що їх утворюють (Василькова, 2004: 71). Тому міждисциплінарний підхід створює умови для професійного саморозвитку, спонукає до утворення нових ідей та теорій, які мають реалізовуватися на практиці в процесі спортивно-патріотичної діяльності.

У дослідженнях Ю. Олізько зазначено, що міждисциплінарний підхід має значну кількість переваг, серед яких:

- 1) мотивація студентів до вивчення певної дисципліни, ґрунтовного осмислення та порівняння, застосування отриманих знань на практиці;
- 2) можливість по-новому представити вже відомий матеріал;
- 3) розширення кругозору, підвищення самостійності та творчості студентів;
- 4) інтеграція набутих знань, навичок та вмій в одне ціле та сприйняття засвоєного протягом усього навчання матеріалу як нерозривної єдності;
- 5) можливість реалізувати головні дидактичні принципи навчання (Олізько, 2015: 165).

Проаналізувавши освітню програму спеціальності 014 «Середня освіта. (Фізична культура)» кваліфікація бакалавр середньої освіти, учитель фізичної культури, ми визначили міждисциплінарні зв'язки та форми, які мають застосовуватися при підготовці майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності (таблиця 1).

Таблиця 1

Міждисциплінарні зв'язки та форми підготовки під час підготовки майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності (напрацьовано автором Д. Пелипась)

Освітні компоненти	Засоби підготовки до спортивно-патріотичної діяльності
Обов'язкові освітні компоненти	
Актуальні питання історії української державності та культури	Лекційні та практичні заняття, які спрямовані на дослідження впливу кожного історичного етапу України та зв'язок його зі станом фізкультурно-спортивної роботи.
Усна й письмова комунікація та академічна риторика	Лекційні та практичні заняття, які спрямовані на поглиблення знань з української мови задля створення власного спортивно-патріотичного контенту з урахуванням мовних особливостей.
Філософія	Лекційні та практичні заняття, які спрямовані на формування світогляду та картини світу спрямованої на здоровий спосіб життя; формування ціннісних категорій та установок діяльності на благо родини, області, країни; взаємодію філософсько-світоглядної та аксіологічної проблеми в формуванні патріота.
Охорона праці, основи медичних знань та цивільний захист	Лекційні та практичні заняття, які спрямовані на формування знань, вмінь та навичок з цивільного захисту як основи громадянського обов'язку кожного патріота.
Педагогіка з основами педагогічної майстерності	Лекційні, практичні заняття та вебіари, які спрямовані на формування знань, умінь та навичок в роботі з дітьми зі спортивно-патріотичної діяльності; вивчення форм, засобів та методів роботи з молоддю, що доцільні при спортивно-патріотичній діяльності; поглиблення знань щодо закономірностей при формуванні патріотичної особистості; вдосконалення педагогічної техніки задля успішної спортивно-патріотичної діяльності.
Обов'язкові освітні компоненти	
Теорія і методика фізичного виховання	Лекційні, практичні заняття та вебіари, які спрямовані на важливість спортивно-патріотичної діяльності в системі фізичної культури та спорту в закладах загальної середньої освіти; вивчення понятійного апарату спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти; вивчення методів, засобів, принципів, способів організації спортивно-патріотичної діяльності та шляхів їх реалізації на практиці в закладах загальної середньої освіти.
Організація і методика оздоровчої та спортивно-масової роботи	Лекційні, практичні заняття та вебіари, які спрямовані на вивчення форм спортивної діяльності в закладах загальної середньої освіти; складання сценаріїв календарних планів спортивно-патріотичної роботи в закладах загальної середньої освіти.
Туризм та рухливі ігри	Лекційні, практичні заняття та вебіари, які спрямовані на вивчення та реалізацію на практиці народних рухливих ігор; проведення туристсько-красназничих заходів задля прищеплення здорового способу життя на патріотичних засадах.
Основи олімпійської освіти та історія фізичної культури	Лекційні, практичні заняття та вебіари, які спрямовані на досягнення філософії олімпізму; вивченні історій видатних чемпіонів України, становлення фізичної культури та спорту в незалежній Україні; становлення спортивно-патріотичних організацій на різних етапах історії України.
Практики	
Педагогічна практика (навчально-виховна). Педагогічна практика у пришкільних літніх таборах. Педагогічна практика (виробнича).	Проведення різноманітних заходів спортивно-патріотичного характеру з різними віковими категоріями здобувачів базової середньої освіти; проведення бесід, диспутів, вікторин спортивно патріотичного напрямку зі здобувачами базової середньої освіти. Додаються до документації заходи зі спортивно-патріотичної діяльності.

Отже, міждисциплінарний підхід у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності значно розширює світогляд здобувачів вищої освіти, пронизує патріотичним духом систему підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 «Середня освіта. (Фізична культура)» та сприяє різноманітній підготовці до спортивно-патріотичної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Системно-діяльнісний підхід. У цьому підході цікавою, на наш погляд, є позиція І. Княжевої, яка зазначає, що методологія системно-діяльнісного підходу дозволяє представити процес навчання як чітко сплановану систему засвоєння студентами учбово-професійної діяльності, надає простір для розширення та посилення навчання студентів – майбутніх фахівців знанням, вмінням та навичкам творчої праці на практико-дослідницькому, науково-дослідницькому та інноваційно-дослідницькому рівнях (Княжева, 2005: 25).

На думку керівника навчально-виховного закладу Д. Гнатюка, системно-діяльнісний підхід об'єднує сучасні досягнення психології та методики викладання, на розгортання процесів самовдосконалення, насамперед шляхом засвоєння універсальних навчальних, умінь вчитись. Науковець продовжує думку, що особистість не може бути продуктом зовнішніх дій. Можна його лише включити в системну освітню діяльність, викликати власну активність, і тільки через механізми цієї активності він стане тим, чим зробіть його

діяльність (Гнатюк, 2013: 37). Ми погоджуємося з Д. Гнатюком та виділяємо, що самостійна діяльність та самовдосконалення є основою в сучасній системі вищої освіти та лише самостійність сучасного здобувача вищої освіти може привести його до професійної майстерності.

Науковці О. Чебикін, З. Курлянд та І. Богданова створили модель підготовки майбутніх учителів на основі системно-діяльнісного підходу, який містить в собі такі компоненти:

- 1) концептуальний (методологічні положення щодо процесу підготовки);
- 2) змістовно-структурний (теоретичне обґрунтування цього процесу);
- 3) технологічний (обґрунтування технологій фахової підготовки);
- 4) організаційно-дидактичний (модель модульного дидактичного процесу) (Чебикін & Курлянд, 2006: с. 57).

Ми доповнюємо думки науковців та наголошуємо, що системно-діяльнісний підхід має застосовуватися з опорою на культурну спадщину України, її приєднання до європейського загальнокультурного простору, збагачення культури передовим досвідом загальносвітового надбання.

Тому застосування системно-діяльнісного підходу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури до спортивно-патріотичної діяльності має містити в собі максимум креативної, творчої та активної роботи, заснованої на роботі з викладачем та значному самостійному вивченні поставлених завдань. У подальшому такий підхід мусить призводити до відкриття нових знань у процесі спортивно-патріотичної діяльності, виявлення недоліків у теорії та усунення їх на практиці.

Висновки. Організація науково-педагогічної, навчально-пізнавальної діяльності, особливо, якщо це стосується формування національної свідомості, у закладах вищої освіти потребує постійного вдосконалення, пошуку нових форм та методів впливу на самосвідомість студентів (О. Отравенко, 2016: 276). Для покращення готовності майбутніх учителів фізичної культури ми означили такі методологічні підходи: аксіологічний, креативний, соціокультурний, міждисциплінарний та системно-діяльнісний. На нашу думку, такий комплекс методологічних підходів доцільний та здатний сформувати світогляд патріота.

Список використаних джерел:

1. Антонова О.Є. Педагогічна креативність у структурі педагогічної обдарованості вчителя. Нові технології навчання: *Наук.-метод. зб. Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки: В 2-х ч. Київ-Вінниця, 2011. Вип. 69. Ч. 2. С. 11–17.*
2. Василькова В.В. Междисциплинарность как когнитивная практика (на примере становления коммуникативной теории). *Коммуникация и образование. Сборник статей под ред. С.И. Дудника.* Санкт-Петербург : Санкт-Петербургское философское общество, 2004. С. 69–88.
3. Вітвицька С.С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя. *Креативна педагогіка. Наук.-метод. журнал Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки.* Вінниця, 2015. Вип. 10. С. 63–67.
4. Гнатюк Д.О. Системно-діяльнісний підхід як основа організації ефективного навчання. *Педагогічний пошук.* 2013. № 4. С. 33–37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2013_4_13.
5. Довгань Н.О. Культура покоління єдності: соціокультурний підхід. *Psychological journal.* Volume 5. Issue 9. 2019. С. 172–188.
6. Дубасенюк О.А. Креативний підхід до професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. *Креативна педагогіка,* 2011. № 4. С. 23–28.
7. Калюжна Т.Г. Педагогічна аксіологія в умовах модернізації професійно-педагогічної освіти [Текст] : монографія: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. 128 с. Бібліогр.: с. 119-127. 300 прим. ISBN 978-966-660-822-5.
8. Княжева І.А. Системно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу в умовах модернізації. *Наука і освіта: наук.-практ. журнал.* 2005. № 7-8. С. 25–27.
9. Кучерук О.А. Соціокультурний підхід до формування україномовної особистості учня основної школи. *Методичний пошук: Викладацько-студентські наукові роботи з питань методики викладання мови і літератури. Житомир: Вид-во: ЖДУ ім. І. Франка,* 2014. Випуск дванадцятий. Частина І. С. 6–14.
10. Кривильова О. Чернега О. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх викладачів практичного навчання: аксіологічний. *Науково-дослідна робота в системі підготовки фахівців педагогів у природничій, технологічній і комп'ютерній галузях: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 вересня 2019 р., м. Бердянськ).* Бердянськ: БДПУ, 2019. С. 149–151.
11. Максименко С.Д., Яланська С.П. Генетико-креативний підхід: діяльнісне опосередкування особистісного розвитку : монографія / Ін-т психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, Нац. ун-т «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка». Київ : Вид-во Людмила, 2021. 523 с.
12. Отравенко О.В. Національно-патріотична спрямованість професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.* № 6(303), Жовтень. 2016. Ч. 1 С. 272–281.
13. Олізько Ю. Міждисциплінарний підхід як засіб реалізації основних дидактичних принципів навчання. *Педагогічний дискурс.* 2015. Вип. 18. С. 161–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2015_18_34.
14. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищ. Школи»; М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Рівне : Волин. береги, 2013. 359 с.
15. Системно-діяльнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя : монографія / О.Я. Чебикін, З.Н. Курлянд, І.М. Богданова та ін. Одеса : СМІЛ, 2006. 120 с.

16. Сологуб. А.І. Особливості креативного підходу у профільному навчанні обдарованих учнів. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. № 7(14) /07/2013. С. 34–36.
17. Стрига Е.В. Соціокультурний підхід як умова формування професійного менталітету майбутніх учителів. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2009. С. 147.
18. Столяренко О.В. Вишивана Л.С. Виховання толерантних взаємин: соціокультурний підхід. *Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р.* Електрон. текст. дані. 2017. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2243>.
19. Шехавцова С.О. Формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови у позанавчальній діяльності університету : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; керівник роботи С.В. Савченко ; Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ. 2009, 22 с.
20. Шинкарьова О.Д. Формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіл-лево-рекреаційної діяльності: дис. на здоб. ступ. док. філософ.: 01 – освіта /педагогіка за спеціальністю 015 – професійна освіта (за спеціалізаціями); спеціалізація – теорія і методика професійної освіти: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 320 с.

References:

1. Antonova O.Ie (2011) Pedagogichna kreatyvniest u strukturі pedagogichnoi obdarovanosti vchytelia. [Pedagogical creativity in the structure of pedagogical talent of the teacher]. *Novi tekhnologii navchannia: Nauk.-metod. zb. In-t innovatsiinykh tekhnologii i zmistu osvity MONMS Ukrainy, Akademiia mizhnarodnoho spivrobitnytstva z kreatyvnoi pedagogiki*: V 2-kh ch. Kyiv-Vinnitsia, Vyp. 69. Ch. 2. 11-17. [in Ukrainian].
2. Vasylykova V. V. (2004) Mezhdystsyplynarnost kak kohnytyvnaia praktyka (na primere stanovleniya kommunykativnoi teoryi). [Interdisciplinarity as a cognitive practice (on the example of the formation of communicative theory)]. *Kommunikatsiya u obrazovanye. Sbornyk statei pod red. S. Y. Dudnyka*. SPb.: Sankt-Peterburshkoe fylosofskoe obshchestvo. 69-88. [in Russian].
3. Vitvytska S. S. (2015) Aksiologichnyi pidkhid do vykhovannia osobystosti maibutnoho vchytelia. [Axiological approach to the education of the future teacher]. *Kreatyvna pedagogika*. Nauk.-metod. zhurnal Akademiia mizhnarodnoho spivrobitnytstva z kreatyvnoi pedagogiki. Vinnitsia. Vyp. 10. S. 63-67. [in Ukrainian].
4. Hnatiuk D. O. (2013) Systemno-diiialnisnyi pidkhid yak osnova orhanizatsii efektyvnoho navchannia. [System-activity approach as a basis for the organization of effective learning]. *Pedagogical search*. № 4. pp. 33–37. Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedp_2013_4_13. [in Ukrainian].
5. Dovhan N. O. (2019) Kultura pokolinnoi yednosti: sotsiokulturnyi pidkhid. [Culture of generational unity: socio-cultural approach]. *Psychological journal*. Volume 5 Issue 9. 172-188. [in Ukrainian].
6. Dubaseniuk O. A. (2011) Kreatyvnyi pidkhid do profesiino-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv. [Creative approach to professional and pedagogical training of future teachers]. *Creative pedagogy*, № 4. P. 23-28.
7. Kaliuzhna T. H. (2012) Pedagogichna aksiologhiia v umovakh modernizatsii profesiino-pedahohichnoi osvity [Pedagogical axiology in terms of modernization of professional and pedagogical education]. [Tekst]: monohrafiia: Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova. K. : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova., 128 s. Bibliohr.: s. 119-127. 300 prym. ISBN 978-966-660-822-5 [in Ukrainian].
8. Kniazheva I. A. (2005) Systemno-diiialnisnyi pidkhid do orhanizatsii navchalnoho protsesu v umovakh modernizatsii [System-activity approach to the organization of the educational process in the conditions of modernization]. *Nauka i osvita: nauk.-prakt. zhurnal*. № 7-8. 25-27. [in Ukrainian].
9. Kucheruk O. A. (2014) Sotsiokulturnyi pidkhid do formuvannia ukrainomovnoi osobystosti uchnia osnovnoi shkoly. [Socio-cultural approach to the formation of Ukrainian-speaking personality of primary school students]. *Metodychni poshuk: Vykladatsko-studentski naukovі roboty z pytan metodyky vykladannia movy i literatury*. Zhytomyr: Vyd-vo: ZhDU im. I. Franka, Vypusk dvanadtsiatyi. Chastyna I. 6-14. [in Ukrainian].
10. Kryvylova O. Chernieha O. (2019) Psykholoho-pedahohichna pidhotovka maibutnikh vykladachiv praktychnoho navchannia: aksiologichnyi. [Psychological and pedagogical training of future teachers of practical training: axiological]. *Naukovo-doslidna robota v systemi pidhotovky fakhivtsiv pedagogiv u pryrodnychii, tekhnologichnii i kompiuternii haluziakh: materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (19-20 veresnia 2019 r., m. Berdiansk)*. Berdiansk: BDPU. S.149–151. [in Ukrainian].
11. Maksymenko S. D. (2021) Yalanska S. P. Henetyko-kreatyvnyi pidkhid: diialnisne oposeredkuvannia osobystisnoho rozvytku [Genetic-creative approach: activity mediation of personal development]. monohrafiia / In-t psykholohii im. H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy, Nats. un-t "Poltavska politehnika im. Yu. Kondratiuka". Kyiv : Vyd-vo Liudmyla. 523 s. [in Ukrainian].
12. Otravenko O. V. (2016) Natsionalno-patriotychna spriamovanist profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury. [National and of patriotic effect of professional training in future physical culture teachers]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. № 6(303), Zhovten. 2016. Ch.1 S. 272-281. [in Ukrainian].
13. Olizko Yu. (2015) Mizhdystsyplinarnyi pidkhid yak zasib realizatsii osnovnykh dydaktychnykh pryntsyviv navchannia. [Interdisciplinary approach as a means of implementing the basic didactic principles of teaching]. *Pedahohichnyi dyskurs*. Vyp. 18. S. 161-165. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2015_18_34 [in Ukrainian].
14. Sysoieva S. O., Krystopchuk T. Ye. (2013) Metodolohiia naukovo-pedahohichnykh doslidzhen [Methodology of scientific and pedagogical research]. pidruch. dlia mahistriv spets. «Pedagogika vyshch. Shkoly»; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka. Rivne: Volyn. Oberehy. 359 s. [in Ukrainian]
15. Systemno-diiialnisnyi pidkhid do pidhotovky maibutnoho vchytelia (2006) [Methodology of scientific and pedagogical

- research]. monohrafiia / [O. Ya. Chebykin, Z. N. Kurliand, I. M Bohdanova ta in.]. Odesa : SMYL. 120 s. [in Ukrainian].
16. Solohub. A. I. (2013) Osoblyvosti kreatyvnoho pidkhdou u profilnomu navchanni obdarovanykh uchniv. [Features of the creative approach in the profile teaching of gifted students]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti*. № 7 (14) /07. S. 34-36. [in Ukrainian].
 17. Stryha E. V. (2009) Sotsiokulturnyi pidkhdid yak umova formuvannia profesiinoho mentalitetu maibutnykh uchyteliv [Socio-cultural approach as a condition for the formation of the professional mentality of future teachers]. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 147. [in Ukrainian].
 18. Stoliarenko O. V. Vyshyvana L. S. (2017) Vykhovannia tolerantnykh vzaiemyn: sotsiokulturnyi pidkhdid [Education of tolerant relationships: socio-cultural approach]. Elektronnyi resurs] Materialy XLVI naukovo-tekhnichnoi konferentsii pidrozdiliv VNTU, Vinnytsia, 22-24 bereznia. – Elektron. tekst. dani. 2017. Rezhym dostupu : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2243>. [in Ukrainian].
 19. Shekhavtsova S. O. Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv inozemnoi movy u pozanavchalnii diialnosti universytetu. (2009). [Formation of socio-cultural competence of future foreign language teachers in extracurricular activities of the university]. avtoreferat dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04; kerivnyk roboty S.V. Savchenko. Luhanskyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Luhansk. 22 s. [in Ukrainian].
 20. Shynkarova O. D. (2021) Formuvannia hotovnosti maibutnykh bakalavriv fizychnoi kultury i sportu do orhanizatsii dozvillievo-rekreatsiinoi diialnosti. [Formation of readiness of future bachelors of physical culture and sports to the organization of leisure and recreational activity]. dys. na zdob. stup. dok. filosof.: 01 – osvita /pedagogika za spetsialnistiu 015 – profesiina osvita (za spetsializatsiiamy); spetsializatsiia – teoriia i metodyka profesiinoi osvity: DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka». 320 s. [in Ukrainian].